

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Завідувач кафедри фахових методик та
інноваційних технологій у початковій школі
док. пед. наук., професор

Комар О. А.

Протокол №5 від 22 листопада 2023 року

Голова науково-методичної комісії
факультету початкової освіти
канд. пед. наук., доцент

Ящук О. М.

Протокол №3 від 22 листопада 2023 року

**ПРОГРАМА ВИПУСКНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ
З ПЕДАГОГІКИ І ОКРЕМИХ МЕТОДИК ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 013 Початкова освіта

Освітньо-професійна програма:

Початкова освіта

Початкова освіта. Психологія

Початкова освіта. Дошкільна освіта

Початкова освіта. Середня освіта (Інформатика)

Початкова освіта. Середня освіта (Мова і література (англійська))

ЗМІСТ ПРОГРАМИ Пояснювальна записка

Побудова національної системи освіти України передбачає новий підхід до професійної підготовки майбутніх фахівців, основним критерієм якої виступає рівень компетентності випускників, раціональне поєднання їхніх теоретичних знань з умінням застосовувати їх на практиці.

Головним завданням випускного випробування для студентів спеціальності «Початкова освіта» є перевірка відповідності рівня підготовки майбутніх фахівців «Положенню про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини» (протокол № 10 від 26.02.2019 р.).

Програма фахового випробування покликана перевірити рівень фахової компетентності майбутнього вчителя початкової школи, що відповідає його освітньо-професійній програмі. Вона сприяє виявленню рівня спеціальної підготовки фахівця ОС бакалавр та готовності до продовження навчання на здобуття ОС магістр.

Програма випробування містить питання з фундаментальних розділів загальної педагогіки та фахових методик, які дозволяють виявити рівень цілісності та системності теоретичних знань студента з циклу дисциплін професійної підготовки, ступінь сформованості вмінь та навичок у плануванні, та організації освітнього процесу у початковій школі.

Випускник повинен володіти такими компетентностями:

- розв'язувати різноаспектно комплексні задачі і проблеми в галузі менеджменту і моніторингу початкової освіти, керуючись принципами толерантної комунікації, культурної і міжкультурної взаємодії, творчої, креативної й інноваційної професійної діяльності у виробничих ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов і вимог;
- генерувати нові ідеї. Бути готовим проявляти ініціативу і приймати доцільні та відповідальні рішення в проблемних ситуаціях; діяти в

нестандартних ситуаціях і нести соціальну й етичну відповідальність за прийняті рішення;

- організувати освітній процес у початковій школі з використанням сучасних, науково обґрунтованих, традиційних та інноваційних засобів, методів, прийомів, технологій. Створювати максимально сприятливі умови для розвитку, навчання і виховання дітей молодшого шкільного віку;

- співпрацювати з різними категоріями фахівців. Вміти ефективно взаємодіяти з працівниками загальноосвітнього навчального закладу, органами управління і самоврядування; налагоджувати професійну комунікацію; враховувати зв'язок і вплив власної діяльності на сумарний результат роботи колективу;

- організувати науково-методичну та інноваційну діяльність в системі початкової освіти. Сприяти ефективним формам взаємодії закладів і установ науково-методичного забезпечення початкової освіти для реалізації навчально-методичної і науково-дослідницької функцій. Управляти інноваційними процесами в системі початкової освіти;

- професійно самовдосконалюватися: професійна самоосвіта, особистісне зростання, проектування подальших особистих освітньо-професійних траєкторій.

Випускник повинен знати:

- основні державні документи, правові та нормативні акти з питань розвитку, навчання і виховання дітей молодшого шкільного віку;

- понятійний апарат та актуальні проблеми моніторингу якості початкової освіти, педагогічних технологій початкового навчання, організації і керівництва початковою освітою;

- завдання, зміст, форми та методи методик початкової освіти;

- тенденції, закономірності розвитку моніторингу якості початкової освіти, педагогічних технологій початкової освіти, психології управління, менеджменту початкової освіти, організації і керівництва початковою освітою, їх органічну єдність і специфіку, пріоритети вітчизняної педагогічної думки;

- методи психолого-педагогічної діагностики розвитку, навчання та виховання учнів початкової школи.

Випускник повинен вміти:

- створювати повноцінне розвивальне середовище в початковій школі як головну умову реалізації освітньо-виховних завдань навчання і виховання учнів початкової школи;

- планувати, організовувати та результативно здійснювати освітньовиховну роботу з дітьми молодшого шкільного віку;

- застосовувати знання з моніторингу якості початкової освіти, педагогічних технологій початкової освіти, психології управління, менеджменту початкової освіти, організації і керівництва початковою освітою в процесі організації предметно-практичної та предметно-художньої діяльності учнів, розвитку мови і мовлення, початкових математичних уявлень тощо;

- здійснювати діагностику знань та умінь учнів початкової школи з різних розділів програми розвитку, навчання і виховання дітей молодшого шкільного віку;

- забезпечувати набуття дітьми життєвого досвіду, знань, умінь і навичок, необхідних для їхнього подальшого навчання у середніх та старших класах;

- узагальнювати досвід, впроваджувати кращий педагогічний досвід у власній педагогічній роботі з дітьми;

- підвищувати професійний рівень, педагогічну майстерність упродовж життя;
- сприяти взаємодії навчального закладу та сім'ї у вирішенні завдань всебічного розвитку учнів початкової школи.

Випускний іспит проводиться в усній формі.

Оцінка оголошується після закінчення відповідей всіх студентів на основі результатів колективного обговорення відповідей членами ДЕК.

Критерії оцінювання знань і умінь студентів

Оцінка за шкалою - ECTS	Критерії оцінювання відповідей студентів на питання білету
A 90-100 балів	Студент дає повну і вичерпну відповідь на питання білету. Студент на високому рівні: опанував програмний матеріал; вміє обґрунтовувати знання, аналізувати явища та об'єкти, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку; чітко, лаконічно, логічно відповідає на поставлені питання; застосовувати теоретичні положення на практиці та розв'язувати практичні завдання. Вільно володіє науковою термінологією, змістом відповіді на питання білету, має власні погляди, наводити приклади, що ілюструють відповідь.
B 82-89 балів	Студент опанував програмний матеріал, вміє обґрунтовувати знання, застосовувати теоретичні положення на практиці, дає аргументовані відповіді на поставлені питання. Під час відповіді студент допустив деякі неточності або надав неповну відповідь за умови, що принципові моменти питання розкриті правильно, а при розв'язанні практичних завдань допущені лише незначні неточності.
C 75-81 балів	Студент виявив міцні знання програмного матеріалу, включаючи аргументовані відповіді на поставлені питання, які, однак, містять певні неточності, за вміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач; студент допускає несуттєві помилки і не може чітко та повно відповісти на питання білету.
D 64-74 балів	Відповіді студента нечіткі, неповні, містять декілька суттєвих неточностей, При розв'язанні практичних завдань допущені помилки і порушена логіка, що вплинуло на результат та правильність висновків.

E 60-63 балів	Студент виявив слабкі знання навчального матеріалу. Відповіді на питання білету неточні або мало аргументовані, з порушенням послідовності їх викладу, слабе застосування теоретичних положень при виконанні практичних завдань.
FX 35-59 балів	Студент виявив фрагментарні знання програмного матеріалу. Відповіді на питання білету неточні або мало аргументовані і, з порушенням послідовності їх викладу, слабе застосування теоретичних положень при виконанні практичних завдань.
F 0-34 балів	Студент не опанував змістом програми в обсязі, передбаченому галузевим стандартом вищої освіти.

Шкала оцінювання

За шкалою університету	За державною (національною) шкалою	За шкалою ECTS
90-100	Відмінно	A (відмінно)
82-89	Добре	B (дуже добре)
75-81		C (добре)
69-74	Задовільно	D (задовільно)
60-68		E (достатньо)
35-59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

Критерії оцінювання відповідей студентів:

- наявність розгорнутої відповіді на теоретичні питання повнота розкриття;
- рівень володіння категоріальним апаратом і термінологією;
- глибина наукового аналізу і повнота розкриття питання;
- чіткість, логічність і послідовність викладання засвоєних знань;
- уміння проілюструвати науково-теоретичні знання практичними прикладами.

СТРУКТУРА ОЦІНКИ

Питання екзаменаційного білету оцінюється за шкалою від 0 до 100. Загальна оцінка за вступне випробування визначається як середнє арифметичне оцінок за кожне питання поділене на кількість питань екзаменаційного білету.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Тема 1. Педагогіка як наука про виховання

Її предмет, основні функції та категорії. Проблема мети виховання в педагогіці. Мета, завдання та етапи конкретизації національного виховання на сучасному етапі. Структура педагогічної науки та її галузі. Структура загальної педагогіки, специфіка її основних розділів.

Тема 2. Поняття про особистість та її формування

Структура особистості за К. Платоновим. Фактори розвитку особистості. Особливості впливу та дієвості основних факторів.

Тема 3. Поняття про дидактику та її основні категорії

Процес навчання і його структура. Поняття про закономірності, принципи та правила навчання. Характеристика основних принципів навчання в школі. Характеристика методів науково-педагогічних досліджень. Характеристика методу психолого-педагогічний експеримент.

Тема 4. Функції процесу навчання та їх реалізація в сучасній школі

Поняття методів і засобів навчання та їх класифікація. Характеристика класифікацій методів навчання

Тема 5. Оцінювання та облік навчально-пізнавальної діяльності учнів

Методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності та їх дієвість у сучасних умовах. Методи контролю і самоконтролю у навчанні.

Тема 6. Сутність та характеристика загальних форм організації навчання

Урок в сучасній школі. Типи та структура уроків. Вимоги до сучасного уроку. Класно - урочна система навчання: її переваги та недоліки.

Тема 7. Форми організації навчальної діяльності учнів класу

Екскурсія та домашня робота як форми організації навчання учнів.

Тема 8. Зміст освіти в національній школі

Основні компоненти. Державні стандарти освіти, навчальні плани, програми, підручник, посібники.

Тема 9. Суть процесу виховання

Закономірності та принципи виховання. Характеристика основних принципів виховання в початковій школі. Його структура та особливості. Поняття про позакласну і позашкільну роботу в системі виховання особистості школяра

Тема 10. Поняття про методи та правила виховання

Класифікації та характеристика методів виховання. Особливості трудового виховання школярів. Мета, завдання та основні напрями трудової підготовки.

Зміст та завдання фізичного виховання школярів. Форми і методи фізичного розвитку учнів.

Тема 11. Поняття про методи та правила виховання

Зміст та завдання розумового виховання. Шляхи і засоби формування світоглядних позицій учнів. Організаційні форми виховної роботи та їх класифікація.

Тема 12. Основні вимоги до форм виховання школярів

Класифікації та характеристика методів виховання. Особливості естетичного виховання учнів. Мета, завдання та основні форми. Основи морального виховання школярів. Зміст, завдання та основні засоби.

Тема 13. Поняття про колектив

Його основні характеристики. Стадії розвитку учнівського колективу.

Тема 14. Система освіти в Україні та її структура

Загальні основи управління загальноосвітнім навчальним закладом. Характеристика діяльності органів самоврядування та адміністрації школи. Особливості методичної роботи в школі, основні її форми.

Тема 15. Планування діяльності загальноосвітнього закладу, його види та їх характеристика

Планування роботи вчителя. Внутрішньо-шкільний контроль в системі діяльності загальноосвітнього закладу. Його види, форми та методи. Атестація педагогічних працівників.

- МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ОСВІТЬОЇ ГАЛУЗІ «МАТЕМАТИКА»

Тема 1. Методика навчання освітньої галузі «Математика» як педагогічна наука та навчальна дисципліна

Предмет, мета і завдання «Методики навчання освітньої галузі «Математика». Становлення методики навчання математики у початковій школі. Зв'язок «Методики навчання освітньої галузі «Математика» з іншими

науками. Методи наукового дослідження, що застосовується в розробці «Методики навчання освітньої галузі «Математика».

Тема 2. Організація навчання математики в початковій школі

Характеристика освітньої галузі «Математика» Державного стандарту початкової освіти. Початковий курс математики як навчальний предмет, його зміст. Психолого-педагогічні основи викладання математики в початковій школі. Характеристика сучасних методів навчання математики.

Тема 3. Форми та засоби навчання математики у початковій школі

Сучасний урок математики у початковій школі, вимоги до нього. Підготовка вчителя до уроку. Система контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи. Позаурочна та позакласна робота з математики. Засоби навчання математики. Використання малих фольклорних та літературних жанрів у вивченні початкового курсу математики.

Тема 4. Загальні поняття про цілі невід'ємні числа. Дочисловий період

Загальні поняття про цілі невід'ємні числа. Завдання дочислового періоду вивчення математики. Методика вивчення окремих питань підготовчого періоду.

Тема 5. Методика вивчення нумерації чисел та арифметичних дій в концентрі «Десяток»

Загальні питання методики вивчення нумерації чисел. Основні завдання нумерації чисел в межах концентру «Десяток». Принцип утворення числа, співвіднесення кількості предметів та числа. Кількісне співвідношення числа предметів та цифри. Ознайомлення з цифрою. Місце числа в натуральній послідовності. Порівняння чисел. Склад числа. Арифметичні дії додавання та віднімання в концентрі «Десяток».

*Тема 6. Методика вивчення нумерації чисел та арифметичних дій в
концентрі «Сотня»*

Формування поняття про десяток як складену лічильну одиницю. Методика навчання нумерації чисел 11– 20. Методика навчання нумерації чисел від 21 до 100. Методика навчання табличного додавання та віднімання чисел з переходом через десяток. Методика навчання додавання та віднімання двоцифрових чисел.

*Тема 7. Методика вивчення нумерації чисел та арифметичних дій в
концентрі «Тисяча»*

Поняття про основну лічильну одиницю «сотня» та утворення розряду сотень. Послідовність вивчення концентру «Тисяча». Додавання і віднімання трицифрових чисел, що ґрунтуються на знаннях нумерації концентру «Тисяча».

*Тема 8. Методика вивчення нумерації чисел та арифметичних дій в
концентрі «Багатоцифрові числа»*

Поняття про основну лічильну одиницю «тисяча» та утворення розряду тисяч. Клас одиниць, клас тисяч. Усна та письмова нумерація багатоцифрових чисел. Усні обчислення на основі нумерації багатоцифрових чисел. Письмове додавання і віднімання багатоцифрових чисел.

*Тема 9. Методика навчання молодших школярів арифметичних дій
множення та ділення, формування у них обчислювальних умінь і навичок*

Методика навчання табличного множення та ділення. Методика навчання позатабличного множення та ділення. Методика навчання письмового множення та ділення в межах 1000. Навчання множення та ділення багатоцифрових чисел.

Тема 10. Вивчення алгебраїчного та геометричного матеріалу в початковому курсі математики

Математичні вирази, їх характеристика. Дії з числовими виразами. Рівності (числові, рівняння, формули), нерівності (числові та зі змінною). Формування уявлення про залежність результату арифметичної дії від зміни одного з її компонентів. Поняття про геометричні фігури та геометричні тіла, їх елементи, істотні ознаки.

Тема 11. Поняття величини. Методика вивчення величин та їх вимірювання

Основні величини в курсі математики початкової школи (довжина, маса, місткість, час, швидкість). Методика вивчення величин, їх вимірювання та порівняння. Навчальна діяльність, пов'язана із вимірюванням та обчисленням геометричних величин (периметру та площі).

Тема 12. Методика ознайомлення з темою «Раціональні числа. Частини. Дроби.»

Раціональні числа. Ціле. Ознайомлення з частинами. Поділ цілого на частини. Ознайомлення з дробами. Операції з дробами

Тема 13. Загальні питання методики навчання розв'язування задач. Методика навчання розв'язування простих арифметичних задач

Роль і місце задач в початковому курсі математики. Функції текстових задач. Складові процесу розв'язування задач. Культура запису розв'язування задач. Поняття простих задач. Види простих задач. Формування навичок розв'язувати прості задачі.

Тема 14. Методика навчання розв'язування складених арифметичних задач

Поняття складених задач. Види складених задач і процес їх розв'язування. Особливості роботи над складеними типовими задачами. Розвиток умінь учнів розв'язувати складені задачі.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ОСВІТЬОЇ ГАЛУЗІ «МОВА І ЛІТЕРАТУРА»

Методика навчання грамоти

Тема 1. Наукові основи методики навчання освітньої галузі «Мова і література» та її місце серед інших наук

Предмет і завдання курсу методики навчання освітньої галузі «Мова і література». Зв'язок її з іншими науками.

Методи наукового дослідження в методиці навчання освітньої галузі «Мова і література» як науці.

Тема 2. Основні методи, прийоми та види робіт з навчання грамоти

Лінгвістичні і психологічні основи методики навчання грамоти.

Психофізіологічна характеристика процесів читання та письма.

Педагогічні вимоги до процесу навчання грамоти з урахуванням вікових особливостей.

Історико-критичний огляд методів навчання грамоти. Характеристика сучасного звукового аналітико-синтетичного методу навчання грамоти.

Тема 3. Три періоди навчання грамоти, їх етапи, основні завдання кожного з них

Добукварний, букварний, післябукварний періоди навчання грамоти. Основні навчально-виховні завдання кожного періоду. Методика розвитку усного мовлення і мислення учнів. Методика опрацювання матеріалу сторінок «Букваря». Навчання письма під час букварного періоду навчання грамоти.

Структура і методика уроків читання та письма в період навчання грамоти. Організація та завдання позакласного читання в період навчання грамоти.

Методика навчання літературного читання

Тема 1. Особливості змісту програми курсу «Літературне читання»

Теоретико-методичні засади літературного читання. Структура програми. Мета і завдання літературного читання. Принципи визначення змісту літературного читання. Сутність тематично-жанрового, естетичного, літературознавчого, комунікативно – літературного принципів впорядкування змісту.

Змістові лінії програми. Особливості нової програми «Літературне читання». Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів. Основні поняття теми: літературне читання, читацька діяльність, читацька компетентність, змістові лінії.

Основна ідея підручника, реалізація її у змісті. Структура підручника. Коло читання. Особливості вибору творів для читання учнями.

Тема 2. Читання як вид мовленнєвої діяльності Психофізіологічні механізми читання.

Види і форми читання, специфіка їх застосування, співвідношення на уроці. Способи читання та умови успішного формування способів читання.

Навичка читання. Якості повноцінного читання учнів, їхня взаємозумовленість.

Прийоми розвитку й удосконалення читацьких умінь і навичок.

Орфоепічна робота на уроках літературного читання. Розвиток мовлення на уроках літературного читання.

Диференційоване навчання на уроках літературного читання.

Тема 3. Завдання уроків літературного читання. Основні етапи процесу роботи над художнім твором

Урок як основна форма навчально-виховного процесу з літературного читання. Основні вимоги до сучасного уроку літературного читання. Типи уроків класного читання у початковій школі.

Завдання уроків літературного читання: пізнавально-інформаційні, навчальні, розвивальні, виховні.

Психологічні особливості сприймання художнього твору.

Закон триступневого сприймання художнього твору – від загального до конкретного і до нового узагальнення: «первинний синтез», «аналіз», «вторинний синтез».

Методика роботи над художніми оповіданнями.

Тема 4. Особливості аналізу творів різних родів і жанрів Особливості аналізу художнього твору.

Прийоми аналізу художнього твору. Літературно-методичний аналіз тексту. Види аналізу художнього твору.

Особливості опрацювання казки, байки, притч, легенд, віршів. Методика опрацювання науково-пізнавальних статей та нарисів. Особливості роботи над загадкою, прислів'ям, скоромовкою.

Творчі роботи на основі прочитаних творів.

Тема 5. Методика проведення узагальнюючих уроків читання

Структура узагальнюючих уроків читання. Види робіт на узагальнюючих уроках. Розвиток мовлення і мислення учнів на узагальнюючих уроках.

Тема 6. Організація позакласного читання

Позакласне читання як розділ навчання читання.

Завдання і організація позакласного читання в початковій школі.
Форми керівництва позакласним читанням учнів початкової школи.
Етапи формування читацької самостійності школярів, їх особливості.
Структура і методика уроків позакласного читання на кожному з цих етапів.

Методика розвитку зв'язного мовлення учнів

Тема 1. Завдання та шляхи розвитку мовлення молодших школярів

Загальне поняття про зв'язне мовлення. Основні напрями роботи з розвитку мовлення.

Одиниці зв'язного мовлення: оповідання, казка, доповідь, розгорнута усна відповідь, твір, переказ.

Основні методи і прийоми формування в учнів уявлення про мову і мовлення. Способи і прийоми навчання зв'язним висловлюванням.

Методика формування в молодших школярів елементарних, уявлень про стилі мовлення: художній, науковий, діловий. Ділові папери у початковій школі.

Тема 2. Зв'язне мовлення та завдання його розвитку; усний і письмовий переказ

Завдання розвитку усного мовлення. Методика розвитку діалогічного мовлення. Види вправ на побудову діалогів. Завдання та методика розвитку усного монологічного мовлення.

Переказ – одна із складових частин системи розвитку мовлення молодших школярів. Класифікація переказів.

Методика поетапної підготовки до усного та писемного переказу творів.
Норми оцінювання переказів навчального характеру.

Тема 3. Методика роботи над словом

Значення і завдання словникової роботи в 1-4 класах. Джерела збагачення словникового запасу учнів. Прийоми розкриття лексичного значення слів.

Система роботи над синонімами, антонімами, багатозначністю, прямим і переносним значенням слів. Види вправ для їх усвідомлення.

Прийоми попередження лексичних помилок у процесі підготовчої роботи.

Тема 4. Синтаксична робота в системі розвитку мовлення учнів

Синтаксичні вправи в системі роботи з розвитку мовлення учнів. Методика удосконалення умінь учнів будувати речення залежно від мети та ситуації спілкування.

Робота над реченням у процесі удосконалення самостійно написаного тексту.

Стилістичні помилки у побудові речень та шляхи їх подолання.

Тема 5. Текст, його структура. Побудова текстів, їх аналіз, редагування

Методика формування в учнів уявлення про текст. Ознайомлення з типами текстів. Тема тексту, його основна думка, заголовок; будова тексту.

Засоби зв'язку речень у тексті; залежність вибору мовних засобів від ситуації мовлення.

Тема 6. Твори, їх класифікація і методика проведення в початковій школі

Твір – складова частина системи розвитку мовлення. Класифікація творів за різними основами.

Методика підготовки учнів до написання твору. Типи помилок в учнівських творах та шляхи їх подолання. Методика аналізу і перевірки учнівських творів.

Методика вивчення елементів фонетики, словотвору, граматики, орфографії

Тема 1. Лінгвістична основа навчання молодших школярів української мови у взаємозв'язку всіх мовних рівнів

Зміст і структура курсу української мови в початковій школі. Лінгводидактичні та психолого-педагогічні принципи навчання рідної мови.

Сучасні методи і прийоми вивчення мови в початковій школі.

Класифікація методів навчання:

Вправи як метод, що забезпечує осмислення мовних знань учнями 1-4-их класів. Види вправ з української мови для молодших школярів.

Типи, структура і методика уроків української мови в початковій школі. Сучасні вимоги до уроків мови.

Тема 2. Засвоєння елементів фонетики у тісному зв'язку з орфоепією та графікою

Система фонетичних понять у початковому курсі української мови. Формування у молодших школярів поняття про систему голосних та приголосних звуків української мови.

Методика формування в учнів орфоепічних навичок на основі знань з фонетики і графіки. Види вправ з фонетики, орфоепії, їх значення та методика.

Методика проведення повного і часткового звукового та звукобуквеного аналізів у початковій школі.

Тема 3. Система вивчення морфемної будови слова

Значення і завдання роботи над морфемною будовою слова у початковій школі.

Система у вивченні морфемної будови слова; методика розкриття понять; способи визначення морфемних частин слова.

Пропедевтика вивчення елементів словотвору: види словотворчих вправ, методика їх проведення.

Методика часткового і повного морфемного розбору слів.

Тема 4. Методика вивчення частин мови

Значення граматичних знань для засвоєння орфографії.

Методичні основи формування граматичних понять.

Граматичні вправи, їхнє значення у засвоєнні граматичних знань та формуванні граматичних умінь.

Методика вивчення частин мови. Система роботи над: іменником; прикметником; дієсловом; методика ознайомлення із займенником, прислівником, числівником, прийменником.

Методика часткового і повного морфологічного розбору (за частинами мови).

Тема 5. Методика роботи над елементами синтаксису та пунктуації

Значення знань із синтаксису в початковій школі. Методика розкриття синтаксичних понять.

Робота над встановленням смислового та граматичного зв'язку між словами в реченні.

Система роботи над елементами пунктуації української мови.

Види синтаксичних і пунктуаційних вправ.

Методика синтаксичного і пунктуаційного розборів у початковій школі.

Тема 6. Умови формування орфографічної навички

Орфоепічна вимова – важливий засіб орфографічної навички. Природа орфографічної навички. Сучасні погляди на процес оволодіння орфографічними навичками.

Тема 7. Методика вивчення орфографії

Прийоми ознайомлення учнів з орфографічними правилами.

Види орфографічних вправ, методика їх проведення.

Диктанти, їх види, методика проведення, оцінювання. Методика опрацювання помилок, виявлених у диктантах. Облік помилок, методика роботи над їх подоланням.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»

Тема 1. Теоретико-методологічні основи викладання навчальної дисципліни «Методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» та інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі

Предмет, мета і завдання «Методики навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ», її зв'язок з іншими навчальними дисциплінами. Загальна характеристика курсу «Я досліджую світ» та його місце у Державному стандарті початкової освіти. Особливості змістового забезпечення курсу «Я досліджую світ». Методологічні підходи та принципи проектування змісту інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Тема 2. Реалізація компетентнісного підходу в контексті вивчення курсу «Я досліджую світ»

Компетентнісний підхід – нова модель освіти в Україні. Освітні компетентності (предметні, міжпредметні, ключові) як інтегральні

характеристики якості підготовки учнів. Формування ключових компетентностей та наскрізних умінь у молодших школярів у процесі вивчення курсу «Я досліджую світ».

Тема 3. Інтегрований підхід до вивчення курсу «Я досліджую світ» у початковій школі

Сутність інтегрованого навчання, особливості його реалізації у початковій школі. Наскрізні змістові лінії (НЗЛ) як соціально значущі надпредметні теми, їх роль у формуванні в молодших школярів загальних уявлень про довкілля. Інтеграція змісту освітніх галузей через реалізацію універсальних змістових ліній.

Тема 4. Формування уявлень та наукових понять у процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ»

Загальна характеристика уявлень та понять, сенситивність молодшого шкільного віку щодо їх формування. Умови формування уявлень та понять. Алгоритм формування понять у процесі засвоєння молодшими школярами змісту інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Тема 5. Система організаційних форм навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»

Вимоги до уроку інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Проектування уроку з курсу «Я досліджую світ»: Особливості позаурочної діяльності та організації позакласної роботи в контексті вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Тема 6. Методи та прийоми вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ»

Загальне поняття про метод, його структуру. Класифікація методів навчання. Методи стимулювання і мотивації учіння. Методи організації і

здійснення навчальних дій та операцій. Методи контролю і самоконтролю. Методи згортання інформації при вивченні інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Тема 7. Сучасні освітні технології у вивченні інтегрованого курсу «Я досліджую світ»

Використання технології інтерактивного навчання у процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Дидактичні можливості технології розвитку критичного мислення на уроках курсу «Я досліджую світ». Застосування елементів технології технічної творчості (ТРВЗ) в освоєнні змісту курсу «Я досліджую світ». Технологія дослідницького навчання в контексті вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Тема 8. Інформаційно-освітнє середовище вивчення курсу «Я досліджую світ»

Поняття інформаційного середовища в сучасній освіті. Вербальні засоби навчання. Натуральні засоби навчання. Ілюстративні засоби навчання. Інтерактивні засоби навчання. Загальні вимоги до використання засобів навчання, їх комплексне використання.

Тема 9. Контроль і оцінювання знань та вмінь учнів у процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ»

Сутність, функції та основні види контролю навчальної діяльності молодших школярів. Види перевірки знань та умінь учнів на уроках з курсу «Я досліджую світ». Формувальне та підсумкове оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Тема 10. Реалізація НЗЛ у процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ»

Методика вивчення понятійного апарату контенту «Людина як біологічна та суспільна істота». Методичні особливості формування понятійного апарату контенту «Довкілля та діяльність людини в ньому». Реалізація НЗЛ при вивченні понятійного апарату контенту «Рідний край». Методика вивчення понятійного апарату контенту «Україна: географічні, суспільно-історичні, державні аспекти» Методичні особливості формування понятійного апарату контенту «Людина на планеті Земля». Реалізація НЗЛ при вивченні понятійного апарату контенту «Глобальні проблеми сучасності».

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Загальна педагогіка

а) основна:

1. Бондар В. І. Дидактика : підручник. Київ : Либідь, 2005. 264 с.
2. Галузьяк В. М., Сметанський М. І., Шахов В. І. Педагогіка Текст : рек. МОН України як навч. посібник для студ. вищихпед. навч. Вінниця: Державна картографічна фабрика, 2007. 399 с.
3. Коберник О. М, Гагарін М. І. Менеджмент в освіті: навчальний посібник. Умань: ПП Жовтий, 2011. 2 вид. 277 с.
4. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка : підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Знання-Прес, 2004. 445 с.
5. Мазоха Д. С., Опаначенко Д. С. Педагогіка : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 232 с.
6. Фіцула М. М. Педагогіка. Навчальний посібник. Київ : Академія. 2009. 560 с.

б) додаткова:

1. Дидактика современной школы / под ред. В. А. Онищука. Київ : Рад. школа, 1987. 351 с.
2. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід : метод. посіб. / авт.-уклад. : О. Пометун, Л. Пироженко. Київ : АПН, 2002.
3. Лозова В. І., Троцько Г. В. Теоретичні основи виховання і навчання: навчальний посібник. Харків, 2002 174 с.
4. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки: проект. *Вища школа*. 2013. № 2. 86 с.
5. Нісімчук О. С. Сучасні педагогічні технології. Київ : Видавничий центр «Просвіта», 2000. 368 с.
6. Педагогіка : хрестоматія / уклад. : А. І. Кузьмінський,

В. Л. Омеляненко. Київ : Знання-Прес, 2003. 700 с.

7. Підласий І. П. Практична педагогіка або три технології : інтерактивний підручник для педагогів ринкової системи освіти. Київ : Видавничий дім «Слово», 2006.

8. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : Науково-методичний посібник. Київ : Видавництво А.С.К., 2004.
192 с.

9. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи : підручник для студентів педагогічних факультетів. Київ : Генеза, 2002. 368 с.

10. Сухомлинський В. О. Твори в 5 т. Київ : Рад. школа, 1978.

11. Щербань П. М. Прикладна педагогіка : навчально-методичний посібник для студ. пед. навч. закладів. Київ : Вища школа, 2002. 215 с.

Методика навчання освітньої галузі «Мова і література»

а) основна:

1. Методика викладання української мови / За ред. С.І.Дорошенка. Київ : Вища школа, 1992.

2. Українська мова з методикою навчання в початкових класах. Інтегрований курс / За ред А. П. Каніщенко. Київ : Промінь, 2003.

3. Методика викладання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник / За ред. М. С. Вашуленка. Київ : Література ЛТД, 2010. 364 с.

б) додаткова:

1. Джежелей О. Диференційований підхід до формування навички читання у чотирирічній початковій школі. *Початкова школа*. 2002. № 4.

2. Варзацька Л. О., Шевченко Л. М. Методика розвитку зв'язного мовлення молодших школярів: Посіб. для вчителів, студ. пед. ін-тів та учнів пед. уч-щ. Житомир, 1995. 127 с.

3. Савченко О. Я. Сучасний урок у початковій школі. Київ : Магістр-5, 1997. 256 с.

Методика навчання освітньої галузі «Математика»

1. Богданович М. В. Методика вивчення нумерації і арифметичних дій в початковій школі. Навчальний посібник. Київ : Вища школа, 1991. 208 с.

2. Богданович М. В., Козак М. В., Король Я. А. Методика викладання математики в початкових класах: навч. посіб. 3-є вид., перероб. і доп.

Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2006. 336 с.

3. Богданович М. В., Будна М. О., Лищенко Г. П. Урок математики в початковій школі: навч. посіб. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2004. 208 с.

4. Богданович М. В. Методика навчання учнів розв'язувати текстові задачі. –3-тє вид. К. : Вища школа, 1990. 181 с.

5. Богданович М. В. *Натуральні числа. Нумерація чисел. Початкова школа.* 2004. № 2. С.25–28.

6. Коваль Л. В., Скворцова С. О. Методика навчання математики: теорія і практика: Підручник для студентів за спеціальністю 6.010100 «Початкове-навчання», освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» 2-ге вид., допов. і переробл. Харків : ЧП «Принт-Лідер», 2011. 414 с.

7. Комар О. А. Теорія і практика застосування інтерактивної технології на уроках математики: Навчально-методичний посібник. Умань : ПП Жовтий, 2009. 75с.

8. Король Я. А. Практикум з методики викладання математики в початкових класах. Тернопіль : Мандрівець, 1998. 136 с.

9. Онопрієнко О. В. Предметна математична компетентність як дидактична категорія. *Початкова школа*. 2010. № 11. С.47 – 49.

10. Скворцова С. О. Методична система навчання розв'язування сюжетних задач учнів початкових класів: Монографія. Одеса : Астропринт, 2006. 696 с.

Методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»

1. Байбара Т. М. Компетентнісний підхід в початковій освіті:

теоретичні засади. *Початкова школа*. 2010. № 8. С. 7–10.

2. Байбара Т. М. Методика навчання природознавства в початкових класах : навчальний посібник. К. : Веселка, 1998. 334 с.

3. Барабаш О. Становлення компетентнісного підходу у сучасній освіті.

Нова педагогічна думка. 2012. № 4(72). С. 133–136.

4. Бех І. Д. Виховання особистості : у 2 кн. Кн. 1: Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади: наук. видання. Київ : Либідь, 2003. 280 с.

5. Бібік Н. М. Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під заг.ред. О. В. Овчарук. Київ : «К.І.С.», 2004. 112 с.

6. Державний стандарт початкової освіти. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-п>

7. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. URL:
<https://osvita.ua/legislation>

8. Крамаренко А. М. Методика викладання освітньої галузі «Людина і світ» : Навч. посібник для студ. ВНЗ напряму підгот. 6.010102 «Початкова

освіта» / Бердянський держ. педагогічний ун-т. Донецьк : Юго-Восток, 2009. 347 с.

9. Кукалець М. В. Методика викладання природознавства у початковій школі: навчально-методичний посібник за модульно-рейтинговою системою навчання студентів спеціальності «Початкова освіта»: навч. посібник. Львів : «Новий Світ-2000», 2014. 223 с.

10. Луцан Н. І. «Людина і світ» в інноваційних педагогічних

технологіях: навч. посібник. Київ : Слово, 2012. 184 с.

11. Людина і світ : підруч. / Гол. ред. проф. Л. В. Губерський. Київ : Знання, 2001. 350 с.

12. Методика викладання освітньої галузі «Людина і світ». Навчальний посібник / [автор та укладач О. О. Ліннік]. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2010. 248 с.

13. Методика навчання освітньої галузі «Природознавство»: навчально-методичний посібник. Автор та укладач Т. Я. Грітченко. Умань : ВПЦ

«Візаві», 2015. 291 с.

14. Нарочна Л. К., Ковальчук Л. К., Гончарова К. Д. Методика викладання природознавства. К. : Вища школа, 1990. 302 с.

15. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти. 1-

2 класи URL:

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/1-2-dodatki.pdf>

16. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти. 3-

4 класи URL:

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/3-4-dodatki.pdf>

17. Типова освітня програма початкової освіти. 1-2 класи
URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4klas/2019/11/1-2-dodatki.pdf> (дата звернення: 19.10.2019 р.)

18. Типова освітня програма початкової освіти. 3-4 класи
URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4klas/2019/11/3-4-dodatki.pdf> (дата звернення: 19.10.2019 р.)